

Kącik Porad Obywatelskich

Utrata prawa jazdy za alimenty - czy to nadal lub jeszcze możliwe?

Kwestia utraty prawa jazdy najczęściej kojarzy się wszystkim z naruszeniem przepisów prawa karnego lub z licznymi wykroczeniami drogowymi – np. za przekroczenie prędkości. Niniejszy artykuł przedstawi jednak inne okoliczności, które mogą spowodować utratę uprawnień do kierowania pojazdami.

Taka sytuacja może zaistnieć w przypadku uchylania się od płacenia alimentów. Wydaje się zasadne przybliżenie tej kwestii z uwagi na liczne wątpliwości, a wręcz niejasności jakie pojawiają się u dłużników alimentacyjnych jak również wierzycieli.

Na wstępie należy wyjaśnić, że postępowanie w takiej sprawie toczy się w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA) Dz.U.00.98.1071 jednolity tekst z późniejszymi zmianami. Szczegółowe przepisy są określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Dz.U.09.1.7 jednolity tekst z późniejszymi zmianami. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa, że postępowanie prowadzi organ właściwy dłużnika – jest to wójt, burmistrz lub prezydent. Należy jednak przytoczyć treść Art. 8b. (7) w/w ustawy, który mówi, że „organ właściwy dłużnika może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji.” W praktyce najczęściej takie postępowania są prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej.

Zanim gmina skieruje wniosek do starosty o pozbawienie uprawnień do prowadzenia pojazdów, będzie musiała stwierdzić, że dłużnik uchyla się od płacenia należności na rzecz dziecka. Od tej decyzji rodzic może się odwołać o czym jest pouczony w decyzji i co wynika z procedury KPA. Złożenie przez gminę wniosku do starosty o odebranie prawa jazdy jest jedną z sankcji, którą stosuje gmina, aby wyegzekwować od dłużnika zaległości, w sytuacji gdy wypłaca ona osobom uprawnionym

świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (FA). Warto w tym miejscu wspomnieć również o wcześniej obowiązujących przepisach zawartych w ustawie z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Na podstawie tego przepisu organy właściwe mogły również wszczynać postępowanie o odebranie prawa jazdy. Istotnym jest jednak, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 września 2009 r. sygn. akt P 46/07 (Dz. U. z dnia 25 września 2009 r.) zakwestionował sposób i tryb odbierania tego dokumentu, zarzucając ustawie m.in. naruszenie konstytucyjnej zasady proporcjonalności i sprawiedliwości społecznej. Gmina może jednak dalej wnioskować o to działanie do starosty, bo wyrok TK dotyczył nieobowiązującej już od 1 października 2008 r. ustawy. Ponieważ te same przepisy zostały powtórzone w zastępującej ją ustawie o Funduszu Alimentacyjnym, nowa procedura odbierania prawa jazdy została dostosowana do wyroku trybunału i aktualnie obowiązuje.

Czy oznacza to, że osoba zobowiązana do płacenia alimentów automatycznie utraci uprawnienia do kierowania jeżeli nie płaci? Ustawodawca warunkuje takie postępowanie kilkoma czynnikami. Należy wskazać, że sama odmowa przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego przestała być bezpośrednią przesłanką powodującą kierowanie wniosku do starosty o pozbawienie dłużnika prawa jazdy. To samo dotyczy pozostałych dwóch sytuacji, które do tej pory powodowały automatyczne kierowanie takiego wniosku. Była to odmowa złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy oraz nieprzyjęcie, bez uzasadnionej przyczyny, propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, robót publicznych albo udziału w stażu lub szkoleniu. Obecnie po zaistnieniu tych przesłanek samorząd będzie musiał przeprowadzić dodatkowe postępowanie. Po zaistnieniu jednej z trzech wymienionych w przepisach przesłanek samorząd wszczyna postępowanie o uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Nowelizacja przepisów wprowadziła też dodatkowy warunek, określony w art. 3a, że niesolidny rodzic nie zostanie za takiego uznany, jeżeli w ciągu ostat-

nich sześciu miesięcy częściowo wywiązywał się z obowiązku alimentacji, przy czym kwota przez niego płacona nie może być niższa niż 50 proc. bieżąco zasądzonych alimentów. Co więcej, dłużnik musi tyle płacić w każdym miesiącu objętym półrocznym okresem sprawdzania. Dopiero po sprawdzeniu, że rodzic się nie wywiązuje z tego obowiązku, gmina wyda decyzję, a gdy stanie się ona ostateczna, wystąpi z wnioskiem do starosty o odebranie mu prawa jazdy. Będzie też do niego dołączony odpis tej decyzji. Może się więc okazać, że rodzic wprawdzie nie stawia się na wywiad lub odmawia rejestracji jako bezrobotny, ale płaci połowę zasądzonych alimentów (w każdym miesiącu przez cały okres półroczny). Wówczas nie straci prawa jazdy.

Warte zaznaczenia jest, że dzięki wprowadzeniu przez nowelizację ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów obowiązku przeprowadzenia dodatkowego postępowania kończącego się wydaniem decyzji, dłużnik będzie miał możliwość odwołania się od niej do samorządowego kolegium odwoławczego. Po zmianie przepisów w razie otrzymania decyzji od gminy będą obowiązywały zasady i terminy złożenia odwołania przewidziane przez kodeks postępowania administracyjnego. Będzie więc musiało być ono złożone w ciągu 14 dni od doręczenia decyzji za pośrednictwem organu, który ją wydał (urzędu gminy lub ośrodka pomocy społecznej, jeśli jest on upoważniony do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych). Samorządowe kolegium odwoławcze (SKO) będzie mogło m.in. utrzymać zaskarżoną decyzję w mocy, uchylić ją w całości lub części lub uchylić i przekazać do ponownego rozpatrzenia gminie. W sytuacji gdy SKO nie rozstrzygnie pozytywnie odwołania dłużnika, będzie mu przysługiwała skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Czy utrata prawa jazdy to największe konsekwencje nie płacenia alimentów? Okazuje się, że nie. Należy również wskazać, że w sytuacji gdy rodzic spełnia warunki odebrania prawa jazdy, gmina będzie jednocześnie składać drugi wniosek do prokuratora o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego. Co istotne złożenie takiego wniosku jest obligatoryjne o czym

stanowi art. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Przestępstwo określone w art. 209 KK dotyczy tzw. uporczywej niealimentacji, czyli sytuacji, gdy osoba uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na niej z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby. Jest to przestępstwo zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2. Ponieważ te dwa działania będą ze sobą powiązane, to jeżeli dłużnik nie zostanie uznany przez gminę za uchylającego się od alimentacji lub jego odwołanie zostanie pozytywnie rozpatrzone przez SKO lub organ odwoławczy wyższej instancji, to nie będzie mu też grozić sprawa w prokuraturze.

Czy utrata prawa jazdy jest na zawsze a może tylko na krótki okres? Uchylenie decyzji o zatrzymanie prawa jazdy może nastąpić po złożeniu odpowiedniego wniosku przez gminę, w przypadku spełnienia dwóch warunków. Pierwszy z nich to ustanie przyczyny odebrania tego dokumentu, czyli zgodzenie się na wywiad alimentacyjny, wypełnienie oświadczenia majątkowego oraz zarejestrowanie się w urzędzie pracy lub podjęcie pracy, stażu, szkolenia lub prac interwencyjnych – w przypadku gdy są mu one proponowane w ramach aktywizacji zawodowej. Drugim warunkiem jest jednak wywiązywanie się przez dłużnika w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z płacenia alimentów w wysokości 50 proc. zasądzonej kwoty w każdym. Jeżeli więc rodzic podjął współpracę z gminą, ale nie zaczął jeszcze płacić alimentów lub jest to mniej, w brnym pod uwagę okresie, niż wskazany wskaźnik 50 proc., gmina nie będzie mogła jeszcze złożyć kolejnego wniosku do starosty o oddanie dłużnikowi prawa jazdy. Oznacza to, że najkrótszy okres pozbawienia dłużnika prawa jazdy to 6 m-cy. Oczywiście zalegający ze zobowiązaniami rodzic odzyska ten dokument, gdy straci status dłużnika alimentacyjnego - spłaci całe swoje zaległości wynikające z wypłacania przez gminę osobom uprawnionym świadczeń z funduszu.

Jacek Janusz

Biuro Porad Obywatelskich w Debrznie

Stowarzyszenie

"Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"

ul. Ogrodowa 26

77 - 310 Debrzno

tel. +48 59 833 57 50, +48 59 833 71 49

fax +48 59 833 71 79

www.bpo.stowdeb.pl

